

HOTĂRÎRE

„19” februarie 2009

Nr. X/1

mun. Chișinău

Cu privire la activitatea CSȘDT al A.Ș.M.,
finanțarea și utilizarea mijloacelor publice,
realizarea cercetărilor științifice și a
transferului tehnologic al organizațiilor
din sfera științei și inovării în anul 2008

Întru realizarea prevederilor art.81, alin. (4), lit.f) al Codului cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova și ale pct.12 al Acordului de parteneriat între Guvern și Academia de Științe a Moldovei, Sesiunea a X-a a Asambleei Academiei de Științe a Moldovei a examinat Raportul anual privind utilizarea mijloacelor bugetare, alocate pentru sfera științei și inovării în anul 2008, prezentat de acad. Teodor Furdui, prim-vicepreședinte al A.Ș.M., și Raportul analitic privind rezultatele activității de cercetare, transfer tehnologic, pregătire a cadrelor științifice și activitatea Consiliului Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică al A.Ș.M., prezentat de prof. univ., dr. hab. Ion Guceac, secretar științific general al A.Ș.M.

În rezultatul examinării rapoartelor nominalizate Asambleea A.Ș.M. constată:

Activitatea Consiliului Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică al Academiei de Științe în anul 2008 a fost direcționată spre consolidarea și mobilizarea potențialului științific din sfera științei și inovării întru realizarea direcțiilor strategice de cercetare pentru anii 2006-2010, aprobate de Parlamentul Republicii Moldova, îmbunătățirea managementului infrastructurii științei, renovarea bazei tehnico-materiale, extinderea transferului tehnologic în economia națională, pregătirea și perfecționarea cadrelor științifice, realizarea altor atribuții, specificate în articolul 86 al Codului cu privire la știință și inovare au fost îndeplinite.

În conformitate cu Legea bugetului de stat pe a. 2008 și Acordul de parteneriat între Guvern și Academia de Științe a Moldovei pentru anii 2005-2008, volumul de finanțare a sferei științei și inovării în a. 2008 a fost aprobat în mărime de 361,9 mil. lei, ceea ce constituie 0,7% din PIB și corespunde pe deplin prevederilor Codului cu privire la știință și inovare și Acordului de parteneriat între Guvern și Academia de Științe a Moldovei pentru anii 2005- 2008. Comparativ cu anul 2007, alocațiile bugetare, la fel ca și în anii precedenți, au avut un caracter ascendent, sporind cu 38,5%, inclusiv pentru cercetări științifice fundamentale - cu 27,6%, pentru cercetări aplicative – 23,9%. A fost majorată finanțarea proiectelor științifice, realizate în universitățile din țară pe bază de concurs pînă la 30,4 mil. lei sau cu 2,6 mil. lei mai mult decît în 2007. Pentru realizarea programelor instituționale au fost alocate 290,6 mil. lei, dintre care pentru cercetări științifice aplicative – 171,2 mil. lei și pentru cercetări fundamentale - 86,7 mil. lei, înregistrîndu-se o majorare cu 27,6% și 22,9%, respectiv, față de anul 2007. Din cele 6 direcții strategice ale activității în sfera științei și inovării, aprobate de Parlamentul Republicii Moldova, cea mai înaltă cotă îi revine direcțiilor „Biotehnologii agricole, fertilitatea solului și securitatea alimentară” – 77,9 mil. lei și „Valorificarea resurselor umane, naturale și informaționale pentru dezvoltarea durabilă a economiei țării” – 64,4 mil. lei.

În scopul creării bazei tehnico-materiale au fost efectuate cheltuieli în sumă de 32,1 mil. lei, care alcătuiesc cu 29,4% mai mult decît în anul 2007. Au sporit mijloacele alocate pentru

remunerarea muncii colaboratorilor cu 24,1%. Salariul mediu lunar al unui cercetător științific în 2008 a sporit cu 21,9 %, alcătuind 2955,9 lei. Concomitent, au fost reduse cheltuielile pentru întreținerea aparatului administrativ.

O atenție sporită, ca și în anii precedenți, a fost acordată procesului de pregătire a cadrelor, fiind alocate 14,3 mil. lei sau cu 20,1% mai mult decât în anul trecut. Pentru construcția și amenajarea Liceului academic de tip internat pentru copii dotați, a blocului Universității A.Ș.M. și pentru construcția tranșei a doua a Bibliotecii Științifice Centrale „A. Lupan” a A.Ș.M. au fost valorificate mijloace financiare în volum de 53,2 mil. lei. În legătură cu deschiderea pentru prima dată în republică a Liceului și Universității A.Ș.M. și înmatricularea la studii a 44 de elevi la Liceu și 72 de masteranzi la Universitate, în acest scop au fost alocate 6,5 mil. lei.

În anul 2008 pentru implementarea rezultatelor științifice au fost prevăzute din bugetul de stat 9,1 mil. lei, cu un volum de cofinanțare de 5,2 mil. lei. Pentru crearea și demararea activității Parcului științifico-tehnologic „Academica” și Incubatorului „Inovatorul” au fost alocate 3,2 mil. lei, volumul de producție al cărora constituie, respectiv, 49,7 mil. și 1,5 mil. lei.

O atenție deosebită a fost acordată monitorizării activității organizațiilor din sfera științei și inovării precum și executării documentelor de politici, elaborate de Guvern, Parlament, și Președinția Republicii Moldova. În scopul realizării Hotărârii Guvernului nr. 191 din 25 februarie 2008 Consiliul Suprem a aprobat Planul de acțiuni al Academiei de Științe a Moldovei de implementare a Strategiei naționale de dezvoltare pe anii 2008-2011. Întru executarea Hotărârii Guvernului nr.59 din 25.01.2008 „Pentru aprobarea Planului de acțiuni privind realizarea Strategiei de reformă a Administrației Publice Centrale în anul 2008” la ședința din 20 martie a CSȘDT a fost aprobat Planul de acțiuni privind realizarea Strategiei nominalizate. Întru realizarea Programului de activitate al Guvernului „Modernizarea țării – bunăstarea poporului” pentru anul 2008 a fost elaborat și aprobat Planul de măsuri, în care, de rînd cu obiectivele principale, au fost incluse activități privind elaborarea Conceptului de reformare a sferei de cercetare și inovare în domeniul agroalimentar, implementarea Strategiei de Dezvoltare Durabilă a Complexului Agroindustrial al Republicii Moldova (2008-2015), atragerea investițiilor în parcurile științifico-tehnologice și incubatoarele de inovare pentru crearea locurilor de muncă, realizarea acordurilor de colaborare cu academiile de științe din țările și centrele științifice ale Uniunii Europene.

În anul de referință a fost elaborat Acordul de parteneriat între Guvern și Academia de Științe a Moldovei pentru anii 2009-2012, aprobat prin Hotărârea Guvernului R. Moldova nr.27 din 22.01.09.

Pe parcursul anului 2008, în scopul promovării politicii de stat în sfera științei și inovării, comunitatea științifică a efectuat cercetări conform celor 6 direcții strategice în cadrul a 612 proiecte, inclusiv proiecte instituționale fundamentale - 123, aplicative - 191, 112 proiecte în cadrul a 15 programe de stat, 68 proiecte independente, 37 de transfer tehnologic și 81 internaționale. În anul 2008 au fost finisate 189 de proiecte de cercetări științifice.

Realizări semnificative au fost obținute în domeniul științelor biologice, chimice și ecologice, în biomedicină și securitatea sănătății. În proces de realizare se află 13 proiecte de transfer tehnologic. Au fost implementate 148 de elaborări, și obținute 117 brevete de invenție.

În domeniul științelor medicale au fost implementate 121 de metode noi de diagnostic, tratament și profilaxie a diferitor maladii, au fost obținute 5 substanțe noi, 34 de brevete.

Au fost create, testate și omologate soiuri și hibridi de plante competitive, elaborate tehnologii avansate pentru agricultura intensivă, precizională și ecologică, de procesare a materiei prime cu consum redus de energie, de mecanizare a proceselor tehnologice și de testare a mașinilor agricole, de obținere a surselor renovabile de energie din produse vegetale și deșeuri agricole. În total în sectorul agroalimentar au fost implementate 45 de elaborări științifice și realizate 17 proiecte de transfer tehnologic.

Au continuat cercetările în domeniile nanotehnologiilor și nanostructurilor, fizicii teoretice, stării condensate și ingineriei materialelor, studiului proceselor termofizice de transfer și prelucrării electro-fizico-chimice ale suprafețelor, dezvoltării produselor ingineresti, materialelor și tehnologiilor în construcția de mașini, eficientizării sistemelor energetice ș.a.

Au fost obținute noi realizări în domeniul modelării matematice, informaticii și tehnologiilor informaționale în domeniul economiei.

Cercetătorii din domeniul științelor umanistice au elaborat, noi modalități de cercetare a fenomenelor socio-politice, economice și culturale din Republica Moldova în sec. XX- începutul sec. XXI, fiind elucidate diverse aspecte ce țin de evoluția economică și politică în perioada respectivă, de politica identitară și culturală a R. Moldova la etapa actuală. O lucrare fundamentală de sinteză a fost dedicată dinastiei Cantemireștilor – voievozi, cărturari, personalități marcante, figuri proeminente pentru contextul istoric și cultural european. O altă monografie colectivă pune în evidență fenomenul artistic Ion Druță – scriitor și dramaturg care ne reprezintă neamul. Un eveniment de mare importanță constituie elaborarea și pregătirea pentru editare a primului volum al „Enciclopediei Moldovei” – „Republica Moldova”.

Comunitatea științifică pe parcursul anului a publicat 6788 de lucrări științifice, dintre care 142 monografii, 2520 articole științifice. Au fost obținute 213 titluri de protecție (brevete de invenție, modele de utilitate, brevete pentru soiuri de plante, certificate de înregistrare a mărcilor ș.a.). Elaborările savanților, prezentate la diverse saloane, expoziții și târguri naționale și internaționale au fost distinse cu 222 de medalii.

În anul 2008 organizațiile din sfera științei și inovării din țară au desfășurat o activitate mai eficientă privind organizarea, monitorizarea și realizarea cercetărilor științifice, implementarea proiectelor de transfer tehnologic.

Valorificarea mijloacelor financiare, alocate sferei științei și inovării a fost monitorizată în continuu de către CSȘDT al A.Ș.M., în rezultat la ce procentul de utilizare a mijloacelor constituie 99,3% din suma totală a mijloacelor bugetare, alocate pentru sfera științei și inovării, din 361,9 mil. lei au fost valorificate 359,4 mil. lei. Din motive obiective au rămas nevalorificate 2,5 mil. lei.

O atenție deosebită a fost acordată atragerii tineretului în sfera științei și inovării prin participarea la concursuri ale proiectelor de cercetare.

Au fost întreprinse măsuri esențiale în vederea integrării științei în spațiul european și mondial. S-au extins considerabil relațiile de colaborare internațională a A.Ș.M. cu academiile de științe din alte țări și cu subdiviziunile științifice ale organismelor internaționale. Astfel, la 23 octombrie 2008, în cadrul sesiunii a IV-a a Comisiei mixte interguvernamentale de colaborare economică și integrare europeană între România și Republica Moldova, a fost semnat Programul de colaborare bilaterală în domeniul cercetării științifice, dezvoltării tehnologice și inovării, între Autoritatea Națională pentru Cercetare Științifică din România și A.Ș.M. A fost semnat Protocolul privind planificarea tematicii și a termenelor de organizare a concursului comun în domeniul cercetărilor științifice fundamentale între Ministerul Educației și Științei al Ucrainei și Academiei de Științe a Moldovei pentru perioada 2009-2010. Au mai fost semnate Acordul de colaborare tehnico-științifică între A.Ș.M. și Academia Agricolă din Republica Bulgaria, semnat la 22 mai 2008 și Acordul de colaborare științifică între A.Ș.M. și Academia de Științe din Republica Cehă, semnat la 20 septembrie curent. Un alt mecanism de cooperare bilaterală este schimbul echivalent de cercetători, de care au beneficiat 20 de cercetători din Moldova, iar alți 20 de cercetători din străinătate au efectuat stagii de cercetare în Republica Moldova.

În rezultatul participării organizațiilor din sfera științei și inovării la concursul proiectelor comune de cercetare, anunțat de A.Ș.M. și Ministerul Federal al Educației și Cercetării din Germania, au fost aprobate 10 proiecte de cercetare pentru anul 2009 în sumă de 1 mil. 500 mii lei. În baza acordurilor de cooperare cu Fondul de Cercetări Fundamentale din Federația Rusă a fost organizat concursul proiectelor comune de cercetare, fiind finanțate 44 proiecte de cercetare în sumă de 9 mil. lei. Un acord similar a fost semnat între A.Ș.M. și Fondul de Cercetări Fundamentale din Belarus, în baza căruia au fost acceptate spre finanțare 16 proiecte de cercetare în sumă de 2 mil. 400 mii lei.

CSȘDT, în conformitate cu planul de activitate pentru anul 2008, a fost convocat în 19 ședințe, în cadrul cărora au fost examinate 271 de chestiuni privind activitatea științifică și managerială, de inovare și transfer tehnologic, financiară, editorială, pregătire a cadrelor, organizare a concursurilor etc.

S-a extins activitatea în domeniul elaborării și perfectării actelor normative și legislative. În total au fost pregătite și prezentate Guvernului pentru aprobare 7 proiecte de legi, Hotărâri ale

Guvernului Republicii Moldova, la 46 de proiecte de Legi și proiecte de Hotărâri ale Guvernului au fost pregătite avize privind perfectarea ulterioară a acestor documente legislative.

În anul de referință în sfera științei și inovării au activat 4791 persoane, inclusiv cercetători științifici – 3247, dintre care doctori habilitați – 405, doctori în științe – 1350, cercetători științifici pînă la 35 de ani – 71, academicieni – 54 (vîrsta medie 71,2 ani), membri corespondenți – 56 (vîrsta medie – 70,1). Vîrsta medie a doctorilor habilitați a constituit 64,2 ani, a doctorilor în științe 51,5 ani.

La 21 februarie 2008 a avut loc Sesiunea a VII-a a Asambleei A.Ș.M., convocată în legătură cu alegerea președintelui Academiei de Științe a Moldovei. În cadrul sesiunii a fost discutat raportul președintelui A.Ș.M., acad. Gheorghe Duca cu tema „Raport analitic privind realizarea programului de activitate a președintelui Academiei de Științe în anii 2004 - 2007 și Programul de dezvoltare a sferei științei și inovării pentru perioada 2008 - 2013”. În rezultatul votării secrete a membrilor Asambleei A.Ș.M., în funcția de președinte al Academiei de Științe a Moldovei pentru următorii 6 ani a fost ales academicianul Gheorghe Duca.

La 11 decembrie 2008 în cadrul sesiunii a IX-a a Asambleei au fost aleși: în postul de prim-vicepreședinte, responsabil de științele naturii și ale vieții - academicianul Teodor Furdui; vicepreședinte, responsabil de științe exacte și economice - membrul corespondent Ion Tighineanu; vicepreședinte, responsabil de științe socio-umaniste - doctorul habilitat Mariana Șlapac și secretar științific general – profesorului universitar Ion Guceac.

CSSDT la ședințele sale a examinat în permanență activitatea științifică, managerială și măsurile de redresare a cercetărilor a mai multor institute de cercetări științifice din cadrul A.Ș.M., care a avut un impact pozitiv asupra eficacității realizării planurilor de acțiuni elaborate de către Instituțiile respective vizînd aprofundarea cercetărilor științifice și îmbunătățirea managementului. Savanții Institutului Oncologic academicianul Gh.Țîbîrnă (conducător al proiectului), membrul corespondent I.Corcimaru, doctorii habilitați D.Sofroni, N.Ghidirim, A.Ciornîi, precum și academicienii E.Doga și I.Druță au devenit laureați ai Premiului de Stat al Republicii Moldova pentru anul 2008.

În atenția CSSDT a fost activitatea de organizare a manifestărilor științifice. În ansamblu, au fost organizate 134 manifestări științifice, inclusiv 95 naționale și 39 internaționale din care: Conferința Academiilor de Științe din Europa de Est și Sud-Est cu genericul „Știința globală și politicile naționale: rolul academiilor”, organizată la 4 și 5 mai la Chișinău; Conferința internațională cu genericul „Politici în domeniul științei și educației”, organizată în perioada 18-21 septembrie, cu participarea ministerelor educației și științei, președinților Academiilor de Științe din statele Europei Centrale și de Sud-Est, din Caucaz, Balcani, CSI și Țările Balcanice, experți din cadrul Comisiei Europene și SUA; Conferința științifică internațională cu genericul „Cantemireștii – o celebră dinastie din secolele XVII-XVIII”, organizată în perioada 28-29 noiembrie 2008; Simpozionul internațional „Ion Druță – umanist și contemporaneitate”, care a avut loc la 16 octombrie. În perioada 29-31 octombrie 2008, la Chișinău, și-a ținut lucrările Congresul II internațional al fiziologilor din țările CSI cu genericul „Fiziologia și sănătatea omului”.

La 20 mai 2008 Consiliul Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică a aprobat crearea Clusterului educațional-științific în scopul concentrării resurselor materiale și intelectuale disponibile, desfășurării activității de pregătire și perfecționare a cadrelor științifice.

În scopul implementării politicii de stat în domeniul pregătirii cadrelor și perfecțării profesionale continue la un nivel performant a fost organizată instruirea universitară, postuniversitară și de perfecționare a cadrelor științifice. În anul 2008 pregătirea cadrelor științifice a fost organizată prin doctorat și postdoctorat, cursuri, seminare și stagii pentru colaboratorii A.Ș.M. Pregătirea cadrelor s-a efectuat în cadrul a 44 de instituții de stat la peste 130 de specialități. La studii de doctorat au fost înscrise 1664 persoane.

Conform planului de admitere urmau să fie înmatriculați 579 doctoranzi și 30 postdoctoranzi, real au fost înmatriculate 492 persoane. Au rămas nesolicitate 87 locuri.

De rînd cu realizările obținute în anul 2008, Asambleea A.Ș.M. constată că rezultatele științifice, obținute de comunitatea științifică, n-au fost valorificate pe deplin în sectorul real al economiei, sunt rezerve nevalorificate privind aprofundarea cercetărilor științifice fundamentale și

aplicative în cadrul programelor de stat și proiectelor de transfer tehnologic vizînd volumul și structura acestora pe activități; n-au fost puse în acțiune pe deplin posibilitățile managementului activității din sfera științei și inovării.

Asambleea Academiei de Științe a Moldovei **HOTĂRĂȘTE:**

1. Se aprobă Raportul privind utilizarea mijloacelor bugetare, alocate pentru sfera științei și inovării în anul 2008, fiind valorificate 99,3 %.

2. Se aprobă Raportul analitic privind rezultatele științifice principale, obținute în sfera științei și inovării în anul 2008, și activitatea Consiliului Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică al A.Ș.M.

3. A considera drept obiective principale în activitatea organizațională și managerială a Consiliului Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică, a Secțiilor de Științe ale A.Ș.M. și organizațiilor din sfera științei și inovării în anul 2009 eficientizarea activității de cercetare – inovare conform direcțiilor strategice ale activității din sfera științei și inovării pentru anii 2006-2010, aprobate de Parlamentul RM, prevederilor Codului cu privire la știință și inovare, cu modificările ulterioare, Acordului de parteneriat între Guvern și A.Ș.M. pentru anii 2009-2012.

4. Consiliul Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică:

4.1. Va elabora și implementa indicii de performanță în scopul eficientizării cercetărilor științifice;

4.2. Va continua procesul de reutilizare a laboratoarelor cu echipament de performanță, pentru efectuarea cercetărilor la nivel competitiv internațional;

4.3. Va efectua o analiză a eficienței activității laboratoarelor din cadrul organizațiilor științifice și va propune reorganizarea laboratoarelor, a căror activitate este inefficientă;

4.4. Va organiza alegerea directorilor organizațiilor instituționale ale A.Ș.M.;

4.5. Va continua practica de monitorizare și examinare la ședințele sale a activității științifice și manageriale a organizațiilor din sfera științei și inovării;

4.6. Va elabora un plan de acțiuni privind realizarea obiectivelor trasate în rapoartele acad. Gh. Duca, președinte al A.Ș.M., acad. T.Furdui, prim-vicepreședinte al A.Ș.M. și prof. univ., dr. hab. I.Guceac, secretar științific general al A.Ș.M., precum și a propunerilor și obiecțiilor membrilor Asambleei pe marginea rapoartelor prezentate la sesiunea a X-a a Asambleei A.Ș.M.;

4.7. Va monitoriza activitățile de intensificare a procesului de transfer a cunoștințelor științifice și rezultatelor dezvoltării tehnologice în sectorul real al economiei naționale, activitatea Institutului de Economie, Finanțe și Statistică în vederea lichidării curenților privind conclucrarea acestuia cu Guvernul, Ministerul Economiei și Comerțului, Ministerul Finanțelor ș.a., prezentarea rapoartelor analitice despre dezvoltarea economiei naționale precum și ridicarea nivelului profesional al colaboratorilor în conformitate cu cerințele științei economice moderne, obiecții expuse în alocuțiunea prim-ministrului R.Moldova dna Zinaida Greacă.

5. Se obligă executorii secundari de buget de a monitoriza în permanență valorificarea alocațiilor publice în conformitate cu planurile de finanțare și de a întreprinde măsuri concrete privind eficientizarea utilizării cheltuielilor publice.

6. Agenția pentru Inovare și Transfer Tehnologic va extinde activitatea de transfer tehnologic și de creare a sistemului inovațional în Republica Moldova.

**Președinte al A.Ș.M.
academician**

Gh. DUCA

**Secretar științific
general al A.Ș.M.
doctor habilitat**

I. GUCEAC